

היום שאחרי טראמפ: כיצד צריכה ישראל להיערך לטלטלה הצפויה

תמיר הימן ואבישי בן ששון-גורדיס | 5 בנובמבר, 2025

דונלד ג'יי טראמפ הוא נשיא ייחודי. עד כה הוא הוכיח עצמו כתומך נלהב של ישראל וכמי שמוביל מדיניות חוץ המשנה את המזרח התיכון ואת הזירה העולמית. בהנחה שמציאות שכזו לא תימשך בהכרח לאחר סיום כהונתו, יש לנתח מה המדיניות הישראלית הנדרשת עד היום שאחרי טראמפ, בהתבסס על השינויים המתהווים כיום במערכת העולמית, האזורית והישראלית-פלסטינית. נייר מדיניות זה מתאר את השינוי המתחולל במערכת האמריקאית ואת השפעותיו על יחסי ישראל-ארצות הברית, ומסכם בהמלצה על מדיניות שתשפר את היציבה האסטרטגית הישראלית לאורך שנים. זאת, תוך ניצול זמן החסד הנוכחי והערכות לשינוי אפשרי עתידי במדיניות ארצות הברית באזור.

תכנית טראמפ לסיום המלחמה ברצועת עזה הולמת במידה ניכרת ביותר את האינטרס הישראלי הרחב: החזרת החטופים משבי חמאס, סיום המלחמה, הרחקת חמאס מהשלטון ברצועה, פירוק חמאס מנשקו, וחיבור טוב של ישראל למדינות המזרח התיכון תוך בלימת מגמת הבידוד של ישראל בזירה הבינלאומית. יתר על כן, אימוץ התוכנית חיוני לרתימת הנשיא טראמפ לקידום יוזמות נוספות, שיבצרו את הביטחון הלאומי של מדינת ישראל.

מעורבותו של הנשיא טראמפ בסוגיית ביטחונה של ישראל ובפרט התוכנית לסיום המלחמה ברצועת עזה שהציג עשויים להצביע על מערכת יחסים איתנה ועמוקה בין ישראל לארצות הברית. (יש שיאמרו – היעשות ישראל למדינת חסות כמעט). רושם זה אולי נכון, אך בניתוח המגמות ארוכות הטווח, יש להכיר במציאות הבעייתית המתפתחת ביחסי ישראל-ארצות הברית ולהתמודד עימה מבעוד מועד על מנת לצמצם את חומרתה.

המציאות היא, שארצות הברית עוברת שינויים פנימיים מהותיים, כמו שהחברה הישראלית עוברת. היחסים בין המדינות מושפעים עמוקות משינויים אלו. מדובר בשינויים דמוגרפיים, חברתיים ופוליטיים. בהכללה גסה ניתן לומר, כי בשורות אגף השמאל במערכת הפוליטית האמריקאית גובר הקול הפרוגרסיבי-רדיקלי. זו מגמה קיצונית, שמנסה לכפר על חטאי האבות המייסדים (עבדות השחורים ורצח תושביה הילידים של היבשת) על ידי האדרת החלש, המנוצל, ושנאה (גם עצמית) של האדם הלבן, "הפריווילגיו". בתפיסה זו, מדינת ישראל מתייגת כסמל ל"לבן החזק והנצלני" ביחס לעם הפלסטיני החלש, המדוכא והנעשק. מעבר לחוגים רדיקליים אלה מעמיק התסכול מישראל בקרב חוגים רחבים בשמאל המתון האמריקאי ומהאופן בו נתפסות בזירה הפנים-אמריקאית פעולותיה של ממשלת ישראל.

גם הימין האמריקאי השמרן משתנה. רבים מתומכיו מייחלים לשנות ה-50 המופלאות של המאה ה-20, שגם במהלכן התמודדה ארצות הברית עם אתגרים בזירה הבינלאומית, אך למעשה נהנתה ממעמד בלתי מעורער. הנשיא טראמפ עצמו, כפי שמעידות בחירותיו המוזיקליות וההפניות הקולנועיות שלו, מעריך את שנות ה-80 - נשיאות רונלד רייגן - שגם בהן באה לידי ביטוי כמיהה לשנות ה-50. בראיית חוגים אלה, אלו שנים שבהן פרצה ארצות הברית כמעצמה העולמית האדירה, המובלת על ידי דומיננטיות גברית לבנה ונוצרית, ומהווה ייצוג אולטימטיבי של דומיננטיות זו. במובן זה תנועת MAGA שמוביל הנשיא טראמפ היא ביטוי לפונדמנטליזם (כמיהה ליסודות). ה"גדולה" האמריקאית בראיית אנשיה מחייבת השקעות בארצות הברית (ובמסגרת זו - ניצחון בתחרות מול סין), בעוד השקעה מחוץ לארצות הברית גופא נתפסת מיותרת. בקרב חלק רדיקלי מהמחנה הזה, ישראל נתפסת כמדינה נצלנית שמנסה לתמרן את ארצות הברית להילחם את מלחמותיה - לא בהכרח בהתאם לאינטרסים אמריקאיים - וכך מחלישה את ארצות הברית בתחרות על הגמוניה עולמית. לצד זאת נשמעים קולות רמים במחנה זה, המבטאים תפיסות אנטישמיות קשות וקושרים אותן לישראל.

סקרי דעת קהל מצביעים על מגמות אלה בבירור: ניכרת ירידה מובהקת ועקבית בתמיכת אזרחי ארצות הברית בישראל, הן ברמת הציבור הרחב והן ברמה הפרלמנטרית. על פי [סקר שנערך בסוף מארס 2025](#) על ידי מכון PEW, שיעור האמריקאים שמביעים דעה שלילית כלפי ישראל הגיע לשיא של 53%, וההזדהות עם ישראל ביחס להזדהות עם הפלסטינים נמצאת בשפל של 25 שנים. שיעור התמיכה בישראל בקרב כלל המבוגרים בארצות הברית ירד ל-46% בלבד [על פי סקר של חברת גאלופ](#) מחודש מארס - גם זה הנתון הנמוך ביותר ב-25 השנים האחרונות. הציבור שנוצר בדעת הקהל הדמוקרטית ובקרב בכירי המפלגה בין ממשלת ישראל לבין המפלגה הרפובליקנית מעמיק מגמות אלה עוד יותר ועלול להיות מתורגם למדיניות חוץ שונה של ממשל דמוקרטי עתידי - הרבה פחות פרו ישראלי.

סקרים נוספים מצביעים על מגמה דומה: [בסקר של אוניברסיטת מרילנד](#), 41% מהאמריקאים סבורים כי ישראל מבצעת רצח עם או מעשים דומים ברצועת עזה. התמיכה בפלסטינים עלתה בהדרגה והגיעה ל-33% (לעומת 15% ב-2016). בקרב רפובליקנים, התמיכה בישראל עדיין גבוהה (75%), אך גם כאן מתחילה מגמת ירידה: בקרב בני 18-34 התמיכה בישראל נמוכה במיוחד: רק 13% תומכים בישראל לעומת 67% מבני 65+.

האוונגליסטים הלבנים הם עדיין תומכים נלהבים של ישראל, אך מחקרים מלמדים על דעיכה עקבית בכוחם ובהיקפם. הקהילה הזו מתכווצת: שיעור האמריקאים שמזדהים כאוונגליסטים ירד מ-23% בשנת 2006 ל-14% בשנת 2020. בנוסף, גם בקרב קבוצה זו ניכרת שחיקה במעמדה של ישראל. בקרב האוונגליסטים הצעירים, התמיכה בישראל צנחה מ-69% ב-2018 ל-34% ב-2021, ומגמה זו נמשכת. [סקרים חדשים מצביעים על כך](#) שאף שהתמיכה בישראל בקרב אוונגליסטים צעירים גבוהה משל מקביליהם שאינם אוונגליסטים, היא נמוכה בעשרות אחוזים מאשר בקרב אוונגליסטים מבוגרים. בקיצור - בראייה קדימה, ישראל ניצבת על סף מצוק.

המסקנה: יש לנצל את חלון ההזדמנות הייחודי שמציע נשיא מיוחד. כל עוד הנשיא טראמפ בבית הלבן, לישראל נקרית הזדמנות גדולה. יש לנצלה תוך פעולה בשני ערוצים - מאמץ לעיצוב המזרח התיכון ומאמץ להתעצמות וחיזוק ישראל. מאמצים אלה עשויים לרכך את המגמות השליליות שבפני ישראל ולהבטיח אינטרסים חיוניים לה במקרה הסביר שמגמות אלה יימשכו.

המדיניות הנדרשת לעיצוב המזרח התיכון:

1. הזירה האזורית/פלסטינית: טוב עושה ממשלת ישראל בקבלתה הרשמית את יוזמת טראמפ, אך יש ללכת צעד נוסף קדימה ולנצל את התקופה הנוכחית לשרטוט קווי מתאר מדיניים להיפרדות בין מדינת ישראל לישות פלסטינית עצמאית (מפורזת ובריבונות מוגבלת, בכפוף להסכמות עם ישראל, כפי שדרשה ישראל במשאים ומתנים קודמים). במובן זה ניתן להתחבר ליוזמת טראמפ משנת 2020 (תוכנית המאה): יש ביוזמה זו חלקים שיכולים לשרת את ישראל היטב והיא אף מוזכרת בתוכנית הנוכחית שעל הפרק. גשר בין שתי יוזמות טראמפ עשוי לסלול דרך לפתרון הסכסוך הישראלי-פלסטיני.
2. אסטרטגיה דו-מפלסית מול איראן: לחץ כלכלי שאולי יערער את יציבות המשטר, אך תכליתו האמיתית היא דחיקת איראן להסכים להסכם גרעין טוב יותר מהקודם. זו אסטרטגיה המשלבת את מדיניות הלחץ המקסימלי הכלכלי והמדיני המובלת על ידי ארצות הברית לצד איום צבאי אמין באמצעות בניית יכולת תקיפה מחודשת משולבת ישראלית-אמריקאית. אם יחול שינוי במשטר איראן - מה טוב, אך אם, למרות כל הפעולות הללו, המשטר האיראני יישאר על כנו, יש לנצל את סוף תקופת הכהונה של טראמפ כדי לגבש הסכם גרעין טוב יותר מהקודם, שיבטיח כי לאיראן לא יהיה לעולם נשק גרעיני. מומלץ לא להשאיר זאת לטיפול הנשיא הבא, כפי שההנהגה האיראנית מקווה שיקרה.
3. הובלה אחראית של סוריה לשלטון מתון: מצב הסיום הרצוי בסוריה ברור - מדינה יציבה, השולטת בשטחה ולא מאפשרת התפתחות כל איום לעבר ישראל, מקיימת עם ישראל יחסים דיפלומטיים עד כדי נורמליזציה. הדרך לשם פחות ברורה. נכון לדחוף להסכם ביטחוני תחילה, אך אין להאיץ בא-שרע (שאין וודאות לגבי כוונותיו) להכרעות מוקדמות מידי, שעלולות להביא לנפילתו ולהחלפתו במנהיג איסלמיסטי-ג'האדיסטי מובהק וקיצוני יותר. כלומר: במקרה הסורי המיוחד, הדרך חשובה לא פחות ואולי אף יותר מהיעד. יש לקבוע אבני דרך שיסייעו להתייצבות משטר מתון בסוריה ובכללן סיום השליטה הצבאית הישראלית בשטחים סוריים בתמורה להסכם ביטחוני, תוך בחינה מוקפדת את יחס המשטר לישראל, הנוקטת בזehירות הראויה אך מכירה בכך שגם החמצת מפנים היסטוריים היא סיכון. ומשום שא-שרע חייב סיוע האמריקאי/מפרצי לשרידותו ולשיקום סוריה, ארצות הברית היא שתוכל להכתיב את הדרך.
4. נורמליזציה עם לבנון ופירוק חיזבאללה מנשק: הפעילות ההתקפית הישראלית הנמשכת, שתכליתה למנוע את שיקום חיזבאללה חשובה ביותר. החלשתו הצבאית של הארגון על ידי צה"ל היא שאפשרה לממשלת לבנון לדרוש את התפרקות הארגון מנשק. אבל צריך לעשות יותר והרבה יותר מהר, שכן חלון ההזדמנויות בהקשר זה עתיד להיסגר. איראן שואפת לשקם את חיזבאללה ומרגע שהוא יצבור מחדש כוח - יעצר המהלך שממשלת לבנון מנסה לקדם. לכן יש להאיץ את המאמץ לפירוק חיזבאללה בסיוע המנוף האמריקאי: צבא ארצות הברית יכול לתמוך בצבא לבנון וללוות את פירוק חיזבאללה בפיקוח ובבקרה הדוקה (עד כדי מעורבות ישירה), שברי שתהיה יעילה יותר מזו של יוניפי"ל, שזו השנה האחרונה לקיומו. כיום, עיקר הפעילות בתחום היא סמלית ולא מועילה. יש לעבור מדיבורים למעשים ורצוי על ידי צבא לבנון וארצות הברית. עם זאת, יש להיערך גם להגברת הפעולה הישראלית באופן שיאפשר את שימור חלון חולשת חיזבאללה פתוח לצורך מיצוי המהלך המדיני.

חיזוק ביטחון ישראל:

1. מזכר הבנות חדש עם ארצות הברית: יש להגביר את המאמץ לגבש מזכר הבנות חדש, שבמסגרתו יישקל ויבוא לידי ביטוי מעבר הדרגתי מסיוע ביטחוני לשותפות עסקית (בהתאם לגישה שמוביל בימים אלה הממשל האמריקאי). כלומר, מעבר ממצב של ישראל כ"מדינה נתמכת" ל"שותפה אסטרטגית". במסגרת זו יש לקדם בניין כוח משותף להגנה, כולל הסרת חסמי ייצוא וייבוא, העמקת יכולת הייצור בארצות הברית ובישראל, ושילוב מקיף ועמוק של ישראל במו"פ האמריקאי. מהלך זה עשוי לחזק את היחסים המיוחדים לאורך זמן על בסיס מחויבות חוזית עסקית, שתשקף אינטרס משותף, ולא רק על ערכים משותפים. האווירה בזירה הבינלאומית כיום היא כזו המכוונת לדגש גובר על מחויבות עסקית כבסיס ליחסים בין מדינות.
2. תוכנית מחקר משותפת לנושא טכנולוגיה עמוקה (DeepTech): הטכנולוגיות המפציעות – מחשוב קוונטי, בינה מלאכותית – ישנו את מהלך החיים ברחבי העולם, ובכלל זאת את שדה הקרב העתידי. בהקשר זה, ישראל עדיין נמצאת כיום במקום הנכון לעלות על הרכבת, אך ממשל אמריקאי שיהיה פחות אוהד לישראל, בשילוב המשך המגמה המאיימת של ישראל כגורם נגוע פוליטית וערכית ולפיכך מנוודה, עלול להדיר אותה מתנופת הפיתוח הבינלאומית ולהשאירה מאחור. רק מדיניות פרואקטיבית של הנשיא טראמפ (הצהרה נשיאותית) או חקיקה בקונגרס כבסיס לשותפות ישראלית במחקר ופיתוח, לצד תנאים טובים יותר בארצות הברית לחברות הזנק הישראליות בתחום המחשוב הקוונטי, עשויים למנוע זאת.
3. הצטרפות ישראל ל"חמש העיניים": מדובר בברית, מעין מועדון יוקרתי, ייחודי ומבוסס אמון, לשיתוף מודיעין בין חמש מדינות – ארצות הברית, קנדה, בריטניה, אוסטרליה וניו זילנד. המדינות החברות משתפות מקורות מודיעין וכך מייצרות מערכת התרעה חזקה הרבה יותר מזו של כל מדינה בנפרד. שילוב ישראל במסגרת זו ישפר את יכולות המודיעין הישראליות וגם את מעמדה המדיני – מה שסייע לה לקדם את כלל יעדיה בשני מסלולי המאמצים – הן בזירת המזרח התיכון והן בזירה הבינלאומית הרחבה. פעולה ישראלית באפיק האזורי, תסייע גם בחיבור זה.

* * *

במהלך 2026 תיערך ישראל לבחירות כלליות. ארצות הברית מצידה תיכנס לבחירות האמצע, ומיד אחר כך תימצא בקמפיין בחירות לנשיאות בשנת 2028. משמעותו של לוח זמנים זה היא, שאין לישראל שלוש שנים מלאות לנוח על זרי הדפנה ולהתבשם מתמיכת טראמפ. זמן הנטו קצר מאוד. יש לפעול עכשיו, ובתודעת דחיפות. יש לקדם את שיתוף הפעולה הטכנולוגי ואת מזכר ההבנות החדש עם הממשל האמריקאי הנוכחי ובה בעת לייצר רשת של הסכמים, שיעגנו את הישגיה המבצעיים של ישראל במלחמה מול חמאס וביתר זירות העימות. בלימת הידרדרותה של המלחמה ברצועת עזה למלחמת התשה אין-סופית וסיימה היא התפתחות חשובה. יש לשאוף למימוש החלק השני של ההסכם וליישום מלא של תכנית 20 הנקודות של הנשיא טראמפ.